

Accountabilities and Scaling up Results, World Bank/IMF, 2005. – 34 p. 11. The International Development Act [HL.] (Act 37 2001-02). – Режим доступу до акту:

http://www.opsi.gov.uk/acts2005/ukpga-20020001-en-1. 12. The UK's Contribution to Achieving the Millennium Development Goals, HM Government, 2005. – 40 p.

Стаття надійшла до друку: 21 жовтня 2009 р.

Рецензент: к.ю.н., доцент Редькіна О. М.

Волік В. В.,
здобувач
УДК: 347.73

ВПЛИВ СУДОВИХ ЗБОРІВ НА ДОСТУПНІСТЬ ДО ПРАВОСУДДЯ

Анотація. У статті на основі аналізу чинного законодавства та наукових джерел описуються проблеми, що наявні при сплаті судових зборів, з'ясовується чи дійсно їх існування перешкоджає вільному зверненню до суду громадян, чиї права та інтереси було порушено, тобто доступу до правосуддя.

Ключові слова: судові збори, правосуддя, доступність до правосуддя.

Аннотация. В статье на основании анализа действующего законодательства и научных источников описываются проблемы, которые существуют при оплате судебных сборов, выясняется действительно ли их существование препятствует свободному обращению в суд граждан, чьи права и интересы были нарушены, то есть доступу к правосудию.

Ключевые слова: судебные сборы, правосудие, доступность правосудия.

Annotation. In the article on the basis of analysis of current legislation and scientific sources, problems, present at payment of judicial taxes, are described, found out if really their existence hinders a free addressing to the court of citizens, whose rights and interests were broken, another words - access to justice.

Key words: Court meeting, justice, access to justice.

Постановка проблеми. На сьогодні питання сплати судових зборів, як доступності до правосуддя, є одним з найактуальніших, бо роль правосуддя в сучасних умовах значно зросла. Суд стає останньою ланкою при вирішенні спору чи конфлікту, проте він не може вважатися ефективним і справедливим, якщо є недоступним. Саме організація сплати судових зборів робить його таким.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляду цього питання у своїх роботах приділяли увагу такі вчені як Гурвич М.А., Гурєєв П.П., Вафін М.Х., Осокіна Г.Л., Каганцов Я.М., Вінокур С.І., Суханов Є.А., Семенов В.М., Жуйков В.М., Чечот Д.М. та інші, проте вони зосереджувалися на загальних перешкодах у доступності до правосуддя.

Ряд правознавців досліджували економічні проблеми доступності до правосуддя (Марочкін І.Є., Білоусова Ю.В., Сакари Н.) [17, с. 13-14; 4 с. 66; 30, с. 63], з позицій сплати судових витрат, до яких належать витрати на ведення судового процесу (оплата послуг адвоката, проведення експертиз, витрати на інформаційно-технічне забезпечення процесу тощо), в тому числі і судовий збір.

Виклад основного матеріалу. Прийняття 14 квітня 2009 року постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до розмірів витрат з інформаційно-технічного забезпечення судових процесів, пов'язаних з розглядом цивільних та господарських справ» № 361 [27], яка суттєво збільшила ставки судових платежів, викликало жваву дискусію щодо доцільності сплати саме судових платежів. Недостатньо аргументована поведінка розробників документа сприяла коливанню у соціальному призначенні правосуддя як системи, спрямованої на захист прав усіх громадян, збереження стабільності і міцності відносин цивільного та господарського обороту, а також публічно-правових відносин, призвела до того, що судові збори отримали назву «податку на правосуддя», а правосуддя – «послуга для багатих» [31, с. 8; 39, с. 2]. Навіть прийняття постанови Кабінетом Міністрів України «Про скасування Постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 р. № 361» від 8 липня 2009 р. № 693 [28] не зняло актуальності питання впливу судових зборів на доступність до правосуддя в Україні.

Серед правознавців, які намагаються вирішити окреслене питання, можна виділити дві умовні течії, представники однієї з яких стверджують, що сторони, які звертаються до суду, повинні нести витрати на забезпечення судового процесу [11, с. 76; 6, с. 28; 23, с. 82; 33, с. 122], а інші – що правосуддя – це основна функція держави, тому воно повинно надаватися безкоштовно, а встановлення платежів за звернення до суду порушує постулати доступності та гарантованості судового захисту прав і свобод людини та громадянина в частині судових витрат, тобто перешкоджає доступу до правосуддя [17, с. 13; 31, с. 8]. Враховуючи зазначене, мета даної статті полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства та наукових джерел, описати проблеми, що наявні при сплаті судових зборів, з'ясувати чи дійсно їх існування перешкоджає вільному зверненню до суду громадян, чиї права та інтереси було порушено, тобто доступу до правосуддя. Якщо встановлення судового збору перешкоджає доступу до правосуддя, то виникає питання про

доцільність встановлення такого платежу, бо право на звернення до суду є конституційним правом кожного, воно гарантується законами України та міжнародними зобов'язаннями держави.

У частині 1 статті 6 Закону України «Про судоустрій України» зазначається, що всім суб'єктам правовідносин гарантується захист їх прав, свобод і законних інтересів незалежним і неупередженим судом, утвореним відповідно до закону [29]. Згідно зі ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 1950 року, кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом [15]. Тобто, якщо встановлення судових зборів перешкоджає зверненню до правосуддя в Україні, воно є антиконституційним та незаконним, і ніякі аргументи не можуть обґрунтовувати їх введення.

Слід відмітити, що про судові збори як одну з головних перешкод доступу до правосуддя писали ще дореволюційні вчені, як вітчизняні, так і зарубіжні. Зокрема, ще у XV ст. Михалон Літвин у своїй праці «Про нрави татар, литовців та московитян» підкреслював «...плата за звернення до суду виникла від пагубної звички вищої знаті пристосовувати закони до своєї вигоди» [40, с. 10], а французький вчений Бордо у «Філософії цивільного процесу» писав: «...першим обов'язком держави є здійснення правосуддя, а не його продаж» [20, с. 251]. Прихильники іншої теорії того часу, як визначає Толкушкін А.В., висували наступну тезу: «Судовий процес – це таке ж нещастя, як і хвороба, а платити лікарю повинен хворий» [37, с. 195]. Так як судові мита були суттєвими доходами держави, влада притримувалася саме другої теорії. Саме такий підхід дозволив Чистякову О.І. зробити висновок, що «...звернення до феодального суду було досить дорогим задоволенням, звернення до суду населення було ускладнено встановленням цілого ряду судових мит, а для малозабезпечених осіб – і зовсім неможливим, що робило судову систему ще однією ланкою пригнічення» [14, с. 115].

У XVII столітті Крижаніч Ю. підкреслював: «... правосуддя, щоб бути доступним населенню, повинно бути безкоштовним. Уряд використовує суд для збагачення казни і тим самим підриває ідею суду» [5, с. 384-385], а англієць Бентам вказував на шкоду обкладання судового процесу: «Перший корінний порок податків на судові процеси полягає у тому, що вони покладаються на індивідуума саме у той час, коли він не в змозі їх сплатити. Усі податки повинні бути на ізобіліє, а цей припадає на бідствіє...» [9, с. 20].

Напередодні судової реформи 1864 року питання щодо встановлення судових зборів поставало не менш гостро. «Батьки» Судових статутів прагнули створити такі умови для звернення до суду, які

б відкрили доступ до правосуддя для всіх прошарків населення, саме тому судочинство звільнювалося «от всякой гербовой бумаги и от всяких пошлин» [34, ст. 200]. Як писав Малишев К.І., судові збори – це радикальний порок правосуддя, який здатен паралізувати дію найчудовішого законодавства [16, с. 126 - 128], а Стояновський Н.І. та Победоносцев К.П. підкреслювали, що судові збори ускладнюють доступ населення до судової системи [24, л. 2 об.].

Проте введення судових мит було вигідним для держави і відповідало її податковій політиці – поповненню державного бюджету шляхом непрямого оподаткування, тому Указом від 10 травня 1877 р. було встановлено мита за звернення до суду [22]. На думку Горької Н.І., цей крок влади закрити доступ до суду для населення, що загострило соціальні проблеми і завдало шкоди довгостроковим завданням правового виховання населення. Правовий нігілізм, як вказує автор, характерний для правосвідомості жителя Російської імперії, не міг бути здоланий одночасно. Звичка до використання судових процедур для вирішення конфліктів і спорів могла сформуватися лише на підставі постійного звернення населення до судової практики. Заради поповнення бюджету (яке, як вияснилося пізніше, було незначним) влада пожертвувала одним зі своїх основоположних принципів – доступністю до правосуддя [10, с. 35].

У радянський період дискусії з приводу недоступності судового процесу у зв'язку з необхідністю сплати державного мита затихли, що зумовлювалося домінуючою роллю держави, відміною судових зборів у кримінальному процесі та встановленням низьких ставок державного мита, що сплачувалося за звернення до суду – від 30 коп. до 100 крб. [12, с. 127-131]. Вафін М.Х. зазначає, що судові витрати (в тому числі і сплата держмита) завжди є витратами держави на здійснення правосуддя, які покладаються законом на сторони третіх та інших осіб. За його думкою, стягнення державного мита – це основана на державному примусі фінансова діяльність держави з мобілізації грошових коштів для вирішення покладених на неї функцій, а саме – підтримання системи правосуддя [6, с. 23].

На початку ХХІ століття, дискусія з цього приводу втратила гостроту. Нащадки прихильників першої теорії визнали необхідність стягнення зборів за звернення до суду і лише закликати законодавця до встановлення ставок судового збору у розмірах, що не перешкоджатимуть населенню звертатися до суду, знов таки апелюючи на те, що правосуддя – невід'ємна функція держави [32, с. 127; 38, с. 121]. Популістські обіцянки політиків скасувати судові збори і зробити доступ до суду безкоштовним [7] забувалися, коли вони стикалися з реальними необхідностями наповнення державного бюджету [27].

До того ж, нащадки прихильників іншої теорії висували нові

ЗГІДНО

М.С.Степан
А.М.Степан
279

аргументи необхідності сплати судових зборів. Власов А.А. відзначав, що «...необхідність сплати судових зборів при поданні заяв до суду слугує процесуальним засобом, що стримує безпідставні звернення до судової влади, а також різні зловживання процесуальними правами сторін та інших осіб, які приймають участь у справі, що є ефективним правовим засобом боротьби з сутяжництвом» [8, с. 146], а Осокіна Г.Л. визнавала за інститутом судових зборів превентивну функцію, яка полягає «в запобіганні необґрунтованим зверненням до суду, а також забезпеченні доброякісного використання особами, що приймають участь у справі, своїх процесуальних прав і належного виконання процесуальних зобов'язань» [23, с. 295]. Її підтримував Анохін В.С., який писав: «...судові збори - це проблема винної сторони: не порушуй закон, виконуй свої договірні зобов'язання і не буде збитків» [2, с. 109].

Можна було б говорити, що супротивники знайшли консенсус у цьому питанні, проте з прийняттям 14 квітня 2009 року постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до розмірів витрат з інформаційно-технічного забезпечення судових процесів, пов'язаних з розглядом цивільних та господарських справ» № 361 [27], суттєво збільшився розмір судових зборів (наприклад, за подання позову, що впливає з сімейних правовідносин, розмір витрат на інформаційно-технічне забезпечення суду підвищився більше ніж у 26 разів (з 7,5 грн. до 250 грн.), за подання позову про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи – більш, ніж у 33 рази (з 1,5 грн. до 50 грн.). Взагалі ставки витрат на інформаційно-технічне забезпечення суду у цивільному процесі підвищилися у 5 разів, а у господарському – у 3 рази. Це підняло нову хвилю у питанні доцільності їх сплати.

Серед практиків та теоретиків знову розгорілася гостра дискусія з приводу встановлення судових зборів і ставленні до них як до перешкоди до правосуддя.

Як зазначалося вище, дехто окрестив судові платежі «податком на правосуддя», визначав, що державне мито та витрати на інформаційно-технічне забезпечення сплачуються за одні й ті самі дії, тобто піддають платників подвійному оподаткуванню, в результаті підвищення ставок за інформаційно-технічне забезпечення, судова система перетвориться на систему захисту інтересів «багатіїв», зменшить активність у захисті порушених прав, обмежить доступ до правосуддя соціально незахищених верств населення, звернення до суду перетвориться на «розкіш, яка не усім по кишені» [39, с. 5; 31, с. 6; 3, с. 4; 19, гл. 4; 18, с. 1]. На думку інших, навпаки, збільшення ставок судових зборів - це позитивний крок, що покращить діяльність та фінансування судів, забезпечить швидкий та ефективний розгляд справ [13, с. 5].

Навіть постанова Кабінету Міністрів України «Про скасування Постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 р. № 361» від 8 липня 2009 р. № 693 [28] не зняла актуальності питання: чи впливає встановлення судових зборів на доступність до правосуддя? Щоб висловити власну точку зору щодо цього, нам необхідно визначити, що розуміти під поняттями «правосуддя» та «доступність до правосуддя». У частині 2 статті 1 закону України «Про судоустрій» від 7.02.2002 р. № 30-18-III зазначено, що правосуддя здійснюється у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального, а також конституційного судочинства [29]. Петрухін І.Л. визначав правосуддя як функцію держави, що здійснюється шляхом розгляду та вирішення в судах цивільних і кримінальних справ [26, с. 95], а пізніше ним до цього переліку було віднесено і розгляд арбітражних справ [25, с. 36]. Сидоренко В.М. у своєму дисертаційному дослідженні обґрунтував, що доступність до правосуддя – це забезпечена законом можливість безперешкодно звернутися до суду за захистом своїх прав та отримати судовий захист. Принцип доступності до правосуддя є міжгалузевим принципом, який розповсюджує свою дію на усі види судочинства: цивільне, адміністративне, кримінальне та конституційне [32, с. 59]. Тобто, правосуддя - це функція держави, яка здійснюється шляхом розгляду та вирішення справ виключно судами у формі конституційного, цивільного, господарського, адміністративного та кримінального судочинства. Підкреслимо, що кримінальне судочинство в Україні є безкоштовним, тобто доступним з боку сплати судових зборів. Тому використання терміну «правосуддя» для визначення доступності до судового процесу з точки зору сплати судових зборів є недоречним.

В Україні судові збори (державне мито та витрати з інформаційно-технічного забезпечення) сплачуються лише за звернення до цивільних і господарських судів, тобто для вирішення (у більшості) приватноправових спорів, пов'язаних з тим, що суб'єкти, які звертаються до суду, вважають, що їх права та інтереси було порушено. І не поодинокі випадки, коли в ході судового процесу виявляється, що позивачі хибно розуміли свої права, а їх вимоги були безпідставними [21, с. 1; 1, с. 3; 36, с. 7; 35, с. 2].

Висновок. Враховуючи викладене вище можна зробити висновок про те, що встановлення судових зборів ні в якому разі не перешкоджає здійсненню правосуддя в Україні, такі висловлення є необґрунтованими і популістськими, спрямованими на привертання уваги, створення дешевої сенсації.

Список використаних джерел: 1. Адміністративний суд не задовільнив скаргу Сотникова // Форпост. – 2007 (5 грудня). – С. 3. 2. Анохін В. А. Проблемы правового регулирования арбитражного производства/ В. А. Анохин // Вестник Высшего Арбитражного суда Российской Федерации. – 2003. – № 10. – С. 109. 3. Бардаченко Л. Из хворой головы на

Dr. секретар
Артемисова 18.12.2009

здорову / П. Бардаченко // Правовий тиждень. – 2009. – № 18-19 (№ 144-145). – 12 травня. – С. 4. 4. Білоусов Ю. В. Судові витрати як складова доступності правосуддя / Ю. В. Білоусов // Університетські наукові записки. – 2005. – № 3 (15). – С. 66-71. 5. Вальденберг В. Государственные идеи Крижанича / В. Вальденберг – С. – Ітб., 1912. – 488 с. 6. Вафин М. Х. Судебные расходы по гражданским делам : дис. ... кандидата юрид. наук. : 12.00.03 / Вафин Миннефик Харисович. – М., 1984. – 197 с. 7. Відповідальний вибір-2007: Предвиборна програма Блоку Юлії Тимошенко щодо судової реформи // Доступ до електронної мережі <http://www.tymoshenko.com.ua/ukr/news/press/246/>. 8. Власов В. А. Гражданское процессуальное право : учебник / Власов В. А. – М., 2003. – 320 с. 9. Гойхбарг А. Г. Курс гражданского процесса / Гойхбарг А. Г. – М., 1928. – 201 с. 10. Горская Н.И. Введение судебных пошлин в мировых судах (О законе 10 мая 1877 года) / Н. И. Горская // Известия российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2009. – № 108. – С. 34-42. 11. Гурвич М. А. Право на позов / Гурвич М. А. – М., 1949. – 265 с. 12. Дырдов С. Н. Справочник по налогам с населения / С. Н. Дырдов, Е. А. Авдошина / [под ред. В. А. Тура]. – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 1984. – 223 с. 13. Зейкан Я. П. Перепошки правосуддя, або хто попереджений - той озброєний : практичний посібник / Зейкан Я. П. – К. : Юридична практика. – 256 с. 14. История отечественного государства и права : учебник / [под ред. О. И. Чистякова]. – М., 1996. – 672 с. 15. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4.XI.1950 р. // Офіційний вісник України. – 1997. – № 29. – С. 11. 16. Малышев К. И. Курс гражданского судопроизводства / Малышев К. И. – Т. 1. – С-Пб., 1874. – 311 с. 17. Марочкін І. Є. Доступність до правосуддя та гарантії його реалізації / І. Є. Марочкін // Судова реформа в Україні: проблеми і перспективи : Матеріали наук. практ. конф., 18-19 квітня 2002 р., м. Харків // [редкол.: Стапис В.В. (голов. ред.) та ін]. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 319 с. 18. Мартинюк А. Кабмін зачинив двері в суд для бідних? // Права людини. – 2009 (25 травня). – С. 1. – Доступ до електронної мережі <http://human-rights5.uian.net/ukr/detail/190914>. 19. Мосейчук В. Маразм державного мита / В. Мосейчук // Книга маразмів України. – глава 4. – електронна книга. – Доступ до електронної мережі magazin{@}magazin.org.ua. 20. Мотрошилова Н. В. Рождение и развитие философских идей: Ист.-филос. очерки и портреты / Мотрошилова Н. В. – М., 1991. – 190 с. 21. Назарова І. Суд не задовільнив позов власників «Криворіжсталі» // Українська правда. – 2005 (25 березня). – С. 1. 22. Осокина Г. Л. Гражданский процесс: Общая часть. / Осокина Г. Л. – М., 2003. – 298 с. 23. Отдел рукописей Российской государственной библиотеки (ОР РГБ). – Ф. 290 (Н.И. Стояновский). – П. 51. – Д. 3. 24. Петрухин И. Л. Правосудие в системе государственных органов / И. Л. Петрухин // Правоведение. – 1983. – № 3. – С. 36-43. 25. Петрухин И. Л. Теоретические основы эффективности правосудия / Петрухин И. Л., Батуров Г.П., Мордакова Т.Г. – М., 1979. – 460 с. 26. Про внесення змін до розмірів витрат з інформаційно-технічного забезпечення судових процесів, пов'язаних з розглядом цивільних та господарських справ: Постанова Кабінету Міністрів від 14 квітня 2009 р. № 361// Доступ до електронної мережі <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=693-2009-%EF>. 27. Про скасування Постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 р. № 361: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2009 р. № 693// Доступ до електронної мережі <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=693-2009-%EF>. 28. Про судоустрій України: закон України// ВВР. – 2002. – № 27-28. – Ст. 180. 29. Сакари Н. Належна судова процедура як елемент доступності правосуддя / Н. Сакари // Юридична Україна. – 2004. – № 3. – С. 63-67. 30. Святогор А. Убитое правосудие: Украина за гранью беспредела / А. Святогор // Украинская правда. – 2009. – 25 травня. – С. 8. 31. Сидоренко В. М. Принцип доступности правосудия и проблемы его реализации в гражданском и арбитражном процессе : дис. ... кандидата юрид. наук. : 12.00.15/ Сидоренко Василий Михайлович. – Екатеринбург, 2002. – 220 с. 32. Советский гражданский процесс / [под ред. Комиссарова К. И., Семенова В. Н.] – М., 1988. – 300 с. 33. Статут цивільного судочинства 20 листопада 1864 р. // ПЗ-2. – Т. 39. – Отд. 2. – № 41477. 34. Суд не задовільнив вимогу Кличка // ІNTV-тиждень. – 2008 (20

травня). – С. 2. 35. Суд не задовільнив скаргу Черновецького до Томенка // Утро. – 2007 (29 вересня). – С. 7. 36. Толкушкин А. В. История налогов в России / Толкушкин А. В. – М., 2001. – 20 с. 37. Юдин А. В. Злоупотребление процессуальными правами в гражданском судопроизводстве / Юдин А. В. – СПб. : Издат. Дом С. -Петербург. гос. ун-та, 2005. – 360 с. 38. Яцків Т. Збільшення «податку на правосуддя» - підвищення якості судових послуг чи перепешка у доступі до правосуддя? / Т. Яцків // Опора. – 13 липня 2009. – С. 4-6. – Доступ до електронної мережі <http://vivvv.opora.org.ua/analityc.php?id=293>. 39. Michalonis Lituanis De moribus tartarorum, lituanorum et moschorum fragmina X, multiplici historia referta et Johannis Lasicii poloni De diis samagitarum, caeterorumque sarmatarum et falsorum christianorum. Item de religione armeniorum et de initio regiminis Stephani Batorii / Nunc primum per J. Jac. Grasserum, C. P. ex manuscripto authentico edita. Basileae, apud Conradum Waldkirchium, MDCCV. P. 1—41.

Стаття надійшла до друку: 1 жовтня 2009 р.
Рецензент: к.ю.н., доцент Кузниченко С. О.

Колесник Б. С.,
ад'юнк

УДК: 343.237

ЕКСЦЕС СПІВУЧАСНИКА ЗЛОЧИНУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ДЕЯКИХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Анотація. У статті проведений аналіз правових норм деяких зарубіжних країн, що регламентують відповідальність при ексцесі співучасників і виконавця злочину.

Ключові слова: ексцес співучасника, ексцес виконавця, Кримінальний кодекс, злочин, відповідальність, стаття.

Аннотация. В статье проведен анализ правовых норм некоторых зарубежных стран, регламентирующих ответственность при эксцессе соучастников и исполнителя преступления.

Ключевые слова: эксцесс соучастника, эксцесс исполнителя, Уголовный кодекс, преступление, ответственность, статья.

Annotation. The analysis of legal regulations some foreign countries regulating responsibility of accomplices and executor of crime at the excess is conducted in the article.

Key words: excess of accomplices, excess of executor, criminal code, crime, responsibility, article.

Постановка проблеми. Одним із головних завдань правової держави є боротьба зі злочинністю, особливо небезпечним проявом якої залишається групова злочинність. Не дивлячись на тенденцію, яка зберігається в Україні на даний час щодо зниження кількості осіб, що

МВС України
Кримський юридичний інститут
Одеського державного
університету внутрішніх справ

КРИМСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ВІСНИК

№ 3(7) - 2009

Від. секретар
Александров І.В. М. 2009

Заснований у 2007 р.

Міністерство внутрішніх
Справ України
Кримський юридичний
інститут Одеського
державного університету
внутрішніх справ

Засновник —
Кримський юридичний інститут
Одеського державного
університету внутрішніх справ

Зареєстрований
Міністерством
юстиції України

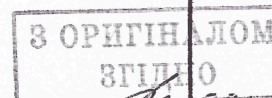
Кримський юридичний вісник

Свідцтво
про державну реєстрацію:
серія КВ № 13048-1932Р
від 28.04.2007 р.

Випуск 3 (7)

Виходить три рази на рік

Адреса редакції:
вул. Стевена, 14
м. Сімферополь
Україна
95053

Сімферополь 2009

М. С. Скрипник
Директор

Рекомендовано до друку
Вченою радою Кримського
юридичного інституту
Одеського державного університету
внутрішніх справ
(протокол № від 18 листопада 2009 року)

Збірник включено до переліку науково-фахових видань України (Постанова ВАК України від 14. 10. 09. № 1-05/4), в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.

К 85

Редакційна колегія:

Конопільов В.В., доктор юридичних наук, доцент (голова); Кузнichenko С.О., кандидат юридичних наук, доцент (заступник голови); Бандурка О.М., доктор юридичних наук, професор; Берняк В.Д., доктор юридичних наук, професор; Гуренко-Вайцман М.М., доктор юридичних наук, професор; Дубко Ю.В., доктор юридичних наук, доцент; Самойлов О.Є., доктор психологічних наук, доцент; Самсонов В.М., доктор юридичних наук, професор; Швецова А.В., доктор філософських наук, професор; Ярмачі Х.П., доктор юридичних наук, професор; Іллічов М.О., кандидат юридичних наук; Самойлов М.О., кандидат юридичних наук, доцент; Суровська Л.І., кандидат юридичних наук; Шипкаренко І.Р., кандидат юридичних наук, професор; Юриета О.В., кандидат юридичних наук, доцент.

К 85 Кримський юридичний вісник. — Сімферополь, 2009. — Вип. 3 (7). — 404 с.

ISSN 2070-2264

У збірнику публікуються статті, присвячені актуальним проблемам державно-правового будівництва в Україні, питанням удосконалення діяльності правоохоронних органів, рівню підготовки майбутніх правоохоронців у вищій школі; дослідження сприятимуть збагаченню свідомості наукової роботи нової генерації вчених України.

Для науковців, правоохоронців-практиків, викладачів, ад'юнктів, аспірантів, курсантів і студентів вищих навчальних закладів юридичного профілю.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів публікації.

© Кримський
юридичний інститут
Одеського державного
університету внутрішніх справ
2009

ISSN 2070-2264

Зміст

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Подолька А. М. Право на захист у досудовому слідстві.....	7
Басов А. В. Щодо визначення надзвичайної ситуації як юридичної та наукової категорії.....	15
Басинський А. М. Бойове застосування частин і підрозділів ОВС в ході виникнення внутрішніх конфліктів.....	22
Бойченко О. В., Герасименко К. С. Інформаційна безпека в системі міждержавного інформаційного обміну органів внутрішніх справ.....	27
Буткевич С. А. Щодо знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, вилучених із незаконного обігу.....	34
Вайцман В. Г. Механізм правового регулювання діяльності публічних органів управління у сфері дорожнього транспорту.....	41
Виприцький А. О. Нормативно-правові основи використання примусу в умовах надзвичайного стану.....	48
Гарашук В. М. Деякі проблемні питання теорії та практики застосування адміністративного права в Україні.....	55
Гуренко-Вайцман М. М., Філік Н. В. Окремі питання становлення інституційної структури громадянського суспільства.....	64
Денисов С. Ф. Визначення кримінальної активності та її межі у молодіжній злочинності.....	72
Єремєєв Д. В. Взаємодія козацьких організацій з правоохоронними органами в охороні громадського порядку: проблеми практики та удосконалення правового забезпечення.....	79
Журова О. М. Особливості формування уявлення про допустимість фактичних даних та їх джерел, отриманих у результаті оперативно-розшукових заходів.....	88
Іллічов М. О. Діяльність ОВС щодо регулювання обігу зброї в Україні.....	95
Кашкаров О. О. Класифікація злочинів, передбачених розділом XV кримінального кодексу України на підставі об'єкту злочину.....	102
Кузнichenko С. О. Наукове забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку: організаційно-правові засади.....	108
Мирошніченко Ю. М. Процесуальні й тактико-організаційні особливості підготовки та призначення експертизи в ході судового розгляду кримінальних справ.....	116

В. секретар
Артеменко І.В.

Посметний В. В., Поштарук Д. О. Шляхи вдосконалення правових підстав застосування працівниками ОВС вогнепальної зброї для відбиття нападу на приміщення громадян або організацій.....124

Рачок Г. О. Сутність, зміст і форма інформації, яка використовується при доказуванні в кримінальному судочинстві.....130

Рудник Д. В. Організаційно-правові основи діяльності державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.....137

Савочкін Д. С. Актуальні проблеми класифікації тероризму...148

Соколовський О. В. Загальна характеристика міжнародного тероризму.....154

Сорока М. О. Поняття «процесуальний строк» у адміністративному судочинстві.....160

Сороковой Д. Ю. Щодо визначення поняття та сутність особливих умов для діяльності міліції.....166

Снівак М. В. Деякі питання відповідальності за правопорушення, передбачені ознаками статті 42-1 кодексу України про адміністративні правопорушення.....174

Харечко Н. В. Поняття та сутність масових заворушень.....180

Чайко В. С. Стадії контрольно-наглядового провадження органів внутрішніх справ України.....187

Шоповалова І. О. Взаємодія суб'єктів службово-бойової діяльності в умовах надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.....194

Штронда М. А. Особливості використання службових собак у спеціальних операціях органів внутрішніх справ.....200

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Абасов Г. Г. Административная реформа и органы местного самоуправления г. Евпатории во второй половине XIX - начале XX века: историко-правовой анализ.....209

Гладун В. О. Ідеї реформування органів місцевого самоврядування в роботах Ісмаїла Гаспринського.....216

Гречко О. В. Завдання рахункової палати автономної республіки Крим як органу фінансового контролю.....225

Задерейчук І. П. Реформи 60-70-х рр. в Російській імперії та їх вплив на зміну у правовому статусі німців півдня України.....230

Пивоваров С. Ф. Изменение компетенции коммерческих судов в Российской империи после реформы 1864 г. и их ликвидация.....236

Прохоров В.В. Робітничо-селянська міліція Кримської РСР у квітні-червні 1919 р.: хроніка подій.....246

Старіцин О. В. Нормативно-правова база формування та розвитку таврійських татарських дивізіонів бешлейського війська.....253

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Асейкін Р. В. Становлення кримінальної відповідальності за посягання на об'єкти культурної спадщини України.....262

Борисов Д. О. Правові засади регулювання міжнародної технічної допомоги у законодавстві Великої Британії.....268

Волік В. В. Вплив судових зборів на доступність до правосуддя.....276

Колесник Б. С. Експерт співучасника злочину за законодавством деяких зарубіжних країн.....283

Кобилянський К. М. Законодавче забезпечення права на судовий захист в адміністративному суді.....288

Мещерякова О. В. Правове регулювання діяльності органів внутрішніх справ України в миротворчих операціях ООН.....296

Попов А. О. Інформаційна безпека у міжнародній інформаційно-аналітичній співпраці.....302

Робак В. А. Підстави криміналізації злочину, передбаченого ст. 310 кримінального кодексу України.....308

Савонюк Р. Ю. Про помічника слідчого та його статус.....315

Семухін І. Ю. Системне моделювання бюджетних процесів у механізмі державного управління фінансами.....320

Теребілов А. В. Питання оптимізації процедурної форми оскарження.....329

Черниш Р. Ф. Зняття інформації з каналів зв'язку: правова регламентація та способи вдосконалення.....334

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Долецький В. В. Територіальна громада як суб'єкт правовідносин щодо охорони пам'яток культурної спадщини.....342

Журов М. С. Аналіз ролі людського чинника в діяльності органів внутрішніх справ.....350

Матюхіна Н. П. До проблеми професійної культури працівників правоохоронних органів (зарубіжний досвід).....357

Нагасць О. О. Правовий статус санаторно-курортних закладів МВС України.....365

В.ОРИГІНАЛОМ
ЗГІДНО

В.О.Секретар
А.М.Секретар